

Screeningové programy proti rakovině

SCREENING DĚLOŽNÍHO KRČKU

Fakta

Co je screening děložního krčku?

- Screening děložního krčku není test na diagnostiku rakoviny děložního krčku. Je to test, jehož cílem je zjistit zdraví děložního krčku, který je nejnižší částí dělohy (často se nazývá také děložní hrdlo, cervix).
- U řady žen výsledky testu ukazují, že všechno je v pořádku.
- Ale u jedné z 10 žen test ukazuje změny buněk, které mohou být způsobeny celou řadou věcí.
- Většina těchto změn nevede k rakovině děložního krčku.

Proč potřebuji screening děložního krčku?

Rakovině děložního krčku lze často předejít. Příznaky, ze kterých se rakovina může vyvinout, lze zachytit velmi brzy, takže lze rakovinu zastavit, dříve než se rozvine.

V Anglii umírá každoročně přibližně 900 žen na rakovinu děložního krčku. Většina z těchto pacientek, u kterých se rakovina rozvinula, však nebyla pravidelně vyšetřována. Nechodit na pravidelné vyšetření zaměřené na screening děložního krčku je jedním z největších rizikových faktorů v souvislosti s rozvojem rakoviny děložního krčku.

Vědci zabývající se výzkumem rakoviny Cancer Research UK odhadují, že v Anglii by mohlo být screeningem děložního krčku každoročně zachráněno až 4,5 tisíce životů.

Měly by se testu porobit všechny ženy?

Tento test nabízíme všem ženám ve věku od 25 do 64 let, avšak rakovina děložního krčku se vyskytuje častěji, pokud:

- kouříte;
- měli jste první sex v raném věku;
- střídali jste několik sexuálních partnerů nebo jste měli partnera, který měl několik sexuálních partnerů; nebo
- berete léky potlačující imunitu (například po transplantaci orgánu).

Testovat dobrý zdravotní stav děložního krčku je třeba i v případech, kdy jste v menopauze. Požádejte svého lékaře o radu, pokud:

- jste měla hysterektomii;
- je vám více než 65 let;
- nikdy jste neměla sex s mužem;
- nejste si jista, zda byste ještě měla být testována.

Co je NHS program screeningu děložního krčku?

Tento program zaručuje, že všechny ženy ve věku od 25 do 64 let automaticky dostávají pozvánky. Vaše jméno obdržíme ze seznamu lékaře. To znamená, že je důležité, aby váš lékař neustále měl vaše správné jméno i adresu.

Po prvním vyšetření v rámci programu screeningu děložního krčku budete ve věku 25 až 49 let dostávat pozvánku každé tři roky. Ve věku od 50 do 64 let budete zvány každých pět let.

Kdo provede můj test?

Test provede lékař nebo zdravotní sestra. Jestliže při vyšetření dáváte přednost ženě nebo chcete-li si vzít někoho s sebou, požádejte o to při sjednávání termínu vyšetření.

Budu se muset svléknout?

Požádáme vás, abyste se svlékla od pasu dolů, ale pokud nosíte sukni, nemusíte si ji svlékat.

Co se bude dít během testu?

Lékař nebo zdravotní sestra vás požádají, abyste si lehla na pohovku. Poté jemně vloží malý nástroj nazývaný spekulum do vaší vaginy, aby zůstala otevřená.

Poté přejedou malou stěrkou nebo nástrojem podobným štětečku po děložním krčku, aby nabrali několik buněk.

Tyto buňky přenesou na podložní sklíčko nebo do malé nádobky s kapalinou a vzorek buněk zašlou do laboratoře k mikroskopickému vyšetření.

Celý test trvá jen několik málo minut.

Bolí tento test?

Můžete pocítit mírné nepohodlí nebo bolest – pokuste se uvolnit, dýchejte zhluboka, protože budete-li napjatá, může být bolest trochu větší. Jestliže vás test bolí, ihned to řekněte zdravotní sestře nebo lékaři, protože budou moci zmenšit vaše nepohodlí.

Existuje něco, co bych měla vědět před testem?

Během menstruace nemůžete být testována, a proto si domluvte termín vyšetření před menstruací nebo po ní. Ideální čas je uprostřed vašeho cyklu.

[page 6/7]

Mohu mít sex před testem?

Jestliže používáte spermicidní, bariérovou metodu antikoncepce nebo lubrikační prostředek, neměla byste je použít během 24 hodin před testem, protože obsažené chemické látky mohou ovlivnit výsledky testu.

Kdy dostanu výsledky?

Po testu vám lékař nebo zdravotní sestra sdělí jak, kde a přibližně kdy obdržíte své výsledky. Tuto informaci si vyžádejte, než opustíte ordinaci nebo kliniku.

Jak spolehlivý je screening děložního krčku?

Včasné zjištění a léčba mohou preventivně zabránit přibližně 75 % případů vznikající rakoviny, ale podobně jako jiné screeningové metody není ani tato dokonalá.

Nemusí ve všech případech detekovat rané změny buněk, ze kterých se může vyvinout rakovina. Abnormální buňky ve vašem vzorku nemusí být rozpoznány z těchto důvodů:

- někdy se příliš neliší od normálních buněk,
- ve vzorku může být velmi malý počet pozměněných buněk, nebo
- osoba zkoumající vzorek může abnormalitu přehlédnout (to se občas může stát bez ohledu na to, jak zkušený pracovník vyšetření provádí).

Přibližně jeden z 10 testů musí být odebrán znovu, protože:

- můžete mít infekci, která musí být nejdříve vyléčena, než bude moci být odebrán čistý vzorek;
- buňky děložního krčku mohou být na vzorku překryty krví nebo hlenem;
- na vzorku nemusí být dostatečné množství buněk děložního krčku, aby mohlo být provedeno přesné vyhodnocení;
- váš vzorek nemusel být správně připraven; nebo
- podložní sklíčko se mohlo rozbít.

Máte-li neobvyklé příznaky – například krvácení po sexu nebo mezi pravidelnou menstruací – měla byste navštívit lékaře.

Co to znamená, když si mne zavolají znovu?

Jen ve velmi vzácných případech to znamená, že máte rakovinu. Může to prostě znamenat, že váš vzorek nebyl jasný a že potřebujeme provést další test. Tomu se říká ‚neuspokojivý výsledek‘.

Na druhou stranu váš výsledek může ukazovat některé drobné změny buněk děložního krčku. Jsou-li zjištěny abnormální změny (známé jako dyskarioza), bude váš výsledek patřit do kategorie ‚nenormálních výsledků‘. To není rakovina. Někdy se však rakovina zjistí při dalším zkoumání nenormálních výsledků testu.

Další informace o tom, co znamenají nenormální výsledky testu, se dočtete v našem letáku o programu screeningu proti rakovině v části ‚Co znamenají nenormální výsledky‘.

Lze něco udělat v případě nenormálních výsledků?

Ano. Lékař nebo zdravotní sestra vám vysvětlí, co je třeba udělat. Mohou vás požádat, abyste se dostavila k dalším testům screeningu děložního krčku, protože nenormální buňky se mohou vrátit k normálu samy.

Mohou vás ale také požádat, abyste šla do nemocnice na podrobnější vyšetření zvané ‚kolposkopie‘.

Další informace o kolposkopii se dočtete v našem letáku o programu screeningu proti rakovině v části ‚Kolposkopické vyšetření‘.

Je-li třeba léčba, jde o drobnou proceduru a obvykle probíhá ambulantně. To znamená, že v nemocnici nebudete muset zůstat přes noc.

Může screening děložního krčku předejít rakovině?

Pravidelné vyšetření děložního krčku je nejlepším způsobem včasného zjištění změn děložního krčku. Raná detekce a léčba mohou předejít rozvoji rakoviny přibližně v 75 % případů.

Co se stane s mým vzorkem po vyšetření?

Laboratoř, která vyšetří váš vzorek, si ho ponechá nejméně po dobu 10 let. Její pracovníci tak budou moci porovnat vaše nejnovější výsledky se staršími. Díky tomu se vám dostane veškeré léčby, kterou budete potřebovat. Pracovníci laboratoře mohou kontrolovat všechny záznamy screeningu včetně vašeho jako součást naší snahy o poskytnutí kvalitní služby a ve snaze o zvýšení odbornosti specializovaných pracovníků. To znamená, že vaše záznamy mohou vidět pracovníci, kteří pracují kdekoliv ve zdravotnických službách.

[page 10/11]

Jestliže kontrola ukáže, že byste vyžadovali jinou péči, budeme vás kontaktovat. Budete-li to vyžadovat, nabídneme vám informace o kontrole vašeho případu.

Podrobnosti o záznamech, které vedeme, si můžete vyžádat na lince NHS Direct na čísle 0845 4647.

Souhrn

Abychom vám pomohli rozhodnout se, zda přijdete na vyšetření v rámci screeningu děložního krčku, uvádíme přehled hlavních předností a obtíží screeningu děložního krčku:

- Screening děložního krčku snižuje riziko rozvoje rakoviny děložního krčku.
- Díky screeningu děložního krčku je rakovina děložního krčku dnes v této zemi poměrně vzácnou nemocí.
- Od roku 1980 se počet pacientek s rakovinou děložního krčku snížil na polovinu; hlavním důvodem je to, že většina žen pravidelně dochází na vyšetření v rámci screeningu děložního krčku.
- V jednom z 10 testů nelze buňky vzorku prozkoumat pod mikroskopem řádně, a proto se vzorek musí odebrat ještě jednou.
- Test může ukázat drobné abnormality buněk děložního krčku, které se mohou upravit samy a ženy by se o nich nikdy nedozvěděly, kdyby se nepodrobily vyšetření děložního krčku. Dosud není jasné, které drobné abnormality se vyvinou v rakovinu a které ne. Řada žen si proto dělá starosti, pokud se ve vzorku najdou drobné abnormality.
- Screening děložního krčku nedokáže zachytit všechny abnormality buněk děložního krčku.
- Pravidelný screening děložního krčku může zabránit 75 % případů rozvoje rakoviny děložního krčku, ale nedokáže zabránit všem případům.
- Některé ženy pociťují toto vyšetření jako nepříjemnou zkušenost.
- Výzkumy ukazují, že pravidelným screeninem děložního krčku se zachrání každoročně v Anglii 4,5 tisíce životů.

Czech

[back page]

Více informací a podpora

Máte-li jakékoliv otázky k této službě:

- Zeptejte se svého lékaře
- Obraťte se na místní lékařskou kliniku
- Navštivte naše webové stránky zaměřené na screening proti rakovině www.cancerscreening.nhs.uk nebo
- Navštivte NSH Direct na stránkách www.nhsdirect.nhs.uk